

Sygn. akt III AUa 884/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 listopada 2015 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G.

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maciej Piankowski
Sędziowie:	SSA Lucyna Ramlo (spr.) SSA Alicja Podlewska
Protokolant:	sekr.sądowy Wioletta Blach

po rozpoznaniu w dniu 4 listopada 2015 r. w Gdańsku

sprawy J. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o świadczenie przedemerytalne

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

od wyroku Sądu Okręgowego w Toruniu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 30 marca 2015 r., sygn. akt IV U 1909/14

1. zmienia częściowo zaskarżony wyrok w punkcie I i przyznaje J. K. (1) prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 26 sierpnia 2014r.;
2. oddala apelację w pozostałym zakresie.

SSA Lucyna Ramlo SSA Maciej Piankowski SSA Alicja Podlewska

Sygn. akt: III AUa 884/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 3 października 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. – powołując się na przepisy: art. 2 i art. 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 120 poz. 1252) oraz na ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr. 99, poz. 1001) odmówił J. K. (1) przyznania prawa do świadczenia przedemerytalnego. W uzasadnieniu organ wskazał, że jako sumę okresów składkowych i nieskładkowych przyjął 36 lat, 7 miesięcy i 18 dni. Do stażu pracy nie zaliczono ubezpieczonemu okresu

pracy w gospodarstwie rolnym dzierżawionym przez jego rodziców od Spółdzielni (...) w okresie od 1.01.1973 r. do 6.10.1976 r. z uwagi na brak dokumentacji udowadniającej taką pracę.

J. K. złożył odwołanie od powyższej decyzji, wskazując, że nie zgadza się z jej treścią. Podkreślił, że przedstawił dowody wystarczające do uznania, że w latach 1973-1976 pracował w gospodarstwie rolnym rodziców. Z treści odwołania wynikało, że ubezpieczony wnosił o zmianę decyzji i przyznanie mu prawa do świadczenia przedemerytalnego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie przytaczając argumentację analogiczną do tej wskazanej w decyzji. Zaznaczył ponadto, że pracę w gospodarstwie rolnym można było zaliczyć ubezpieczonemu jedynie od 9.01.1973 r., gdyż w tym dniu ukończył 16 lat. Okres wskazany przez J. K. nie był więc wystarczający do osiągnięcia w sumie 40 lat stażu ubezpieczeniowego.

W kolejnym piśmie procesowym J. K. podtrzymał swoją dotychczasową argumentację, podał również, że w okresie od 28.04.1982 r. do 31.12.1982 r. dzierżawił tuczarnię od (...) w G..

Na rozprawie strony wносиły jak w pismach procesowych.

Sąd Okręgowy w Toruniu - IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 30 marca 2015 r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał J. K. (1) prawo do świadczenia przedemerytalnego poczynając od dnia 25 sierpnia 2014 r. (pkt I) i nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatecznej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (pkt II).

W pisemnym uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy powołał następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne jako podstawę swego rozstrzygnięcia.

J. K. (1) urodził się dnia (...)

Dziadek ubezpieczonego w 1926 r. zakupił 98 ha ziemi w okolicach miejscowości M., prowadził na niej gospodarstwo rolne. Gospodarstwo zostało następnie przejęte przez ojca ubezpieczonego – W. K. (1), który wraz z żoną H. kontynuował jego prowadzenie. Jego areal zmniejszył się do około 60 ha w związku z częściową parcelacją gruntów. W 1966 r. w wyniku reformy rolnej odebrano małżonkom K. ziemię, pozostawiając 10 ha gruntów ornych w dzierżawie, resztę przekazując Spółdzielni Kółek Rolniczych (...). Dzierżawiona ziemia była VI, V i IV klasy. Rodzina K. uprawiała na niej jęczmień, żyto, mieszanekę, sadzili ziemniaki, kapustę oraz brukiew. W okresie od 1973 do 1976 r. hodowali średnio 10 owiec, 2 barany, 10 jagniąt, 1 konia, 4 krowy, 3-4 jałówki, 10-15 sztuk trzody chlewnej. Ojciec ubezpieczonego został zatrudniony w (...) w G. Zakładzie Usług (...) w K., wychodził do pracy przed 6:00, wracał wieczorem. W 1977 r. rodzina w związku z odziedziczeniem domu w L. przeprowadziła się do tej miejscowości. Gospodarstwo wraz z ziemią i budynkami przejął Urząd Gminy.

J. K. od początku 1973 r. pomagał rodzicom w prowadzeniu gospodarstwa rolnego. W tym samym roku podjął naukę w trzyletniej (...) Szkole (...) w G., oddalonej od M. o około 20 km. Do szkoły dojeżdżał autobusem. Ubezpieczony wstawał o godzinie 6:00, szedł oprzątać i karmić inwentarz żywy, jego matka doiła w tym czasie krowy. Po wykonaniu prac J. K. jechał rowerem do L., zabierając w kanach mleko z porannego dojenia i oddawał je do zlewni. Z L. około 7:30 udawał się autobusem do szkoły, podróż trwała ok. 20 minut. Po ukończeniu zajęć ubezpieczony wracał tym samym sposobem do domu, o godzinie 14:00 przeważnie był już w M.. Wykonywał wszystkie konieczne prace gospodarskie. W toku nauki dwa dni w tygodniu przeznaczone były na praktyki, które J. K. odbywał w gospodarstwie rolnym rodziców.

W okresie zimowym ubezpieczony pracował w gospodarstwie rolnym około 5-6 godzin dziennie. Zajmował się codziennym oprząaniem zwierząt, poił je oraz karmił. Przygotowywał im siano, śrutował ziarna, przynosił z kopca ziemniaki, które następnie mył, przebierał i przygotowywał do spożycia dla zwierząt. W okresie wiosennym, letnim i jesiennym z powodu prac polowych J. K. pracował więcej aniżeli zimą. Od marca ubezpieczony wykonywał prace w polu, takie jak kultywacja, bronowanie, wywożenie obornika na pola, sianie zboża, sadzenie warzyw. Pracował w trakcie żniw, po skoszeniu zboża stawiał sztygi, zwoził je, robił podorywkę i młócił zboże. Jesienią orał pola i siał zboże

ozime, uczestniczył w wykopkach ziemniaków. Prace polowe były wykonywane początkowo przy pomocy konia. J. K. czasami prosił sąsiada K. B. (1) w założeniu uprzęży koniu. W późniejszym czasie W. K. (1) wypożyczał traktor z kółka rolniczego i przy jego pomocy wykonywane były cięższe prace polowe. J. K. został nauczony jak obsługiwać traktor.

Ubezpieczony miał dwie siostry – starszą i młodszą. Starsza siostra ubezpieczonego uczęszczała do Technikum Chemicznego w T., wracała do domu wieczorem. Do jej obowiązków należało zajmowanie się domem i opieka nad dużo młodszą siostrą.

W okresie od 6 października 1976 r. do 28 lutego 1981 r. ubezpieczony pracował w (...) w G. Zakładzie Usług (...). W tym czasie, między 26 kwietnia 1978 r. a 10 kwietnia 1980 r. odbył zasadniczą służbę wojskową. Do pracy powrócił 5 maja 1980 r. Od 2 marca 1981 r. do 28 kwietnia 1982 r. pozostawał zatrudniony w Wojewódzkim Zakładzie (...) w L. jako kierowca ciągnikowy.

W 1981 r. rozwiązane zostało Zespołowe Gospodarstwo Rolne w L. przynależące do (...) w G.. W 1982 r. J. K. podjął się przejęcia budynków tuczarni oraz gruntów ornych w celu prowadzenia hodowli tuczników. W marcu 1982 r., jeszcze w trakcie zatrudnienia w (...) G., otrzymał zezwolenie Urzędu Gminy w L. na rozpoczęcie prac polowych na gruntach ornych. Z chwilą uzyskania zezwolenia przystąpił do prac polowych. W dniu 27 maja 1982 r. ubezpieczony podpisał z Urzędem Gminy w L. umowę dzierżawy gruntów, przeznaczonych pod uprawy mające zapewnić wyżywienie hodowanych tuczników. Wyzdzielone ziemie miały powierzchnię 15,65 ha. Dzierżawa wygasła z dniem 1 września 1982 r., umową z 28 sierpnia 1982 r. została przedłużona do dnia 1 września 1984 r. Ubezpieczony w dzierżawionych budynkach hodował świnie, a na dzierżawionych gruntach uprawiał żyto i mieszankę, celem ich wyżywienia. Płacił podatek od nieruchomości, czynsz dzierżawny oraz co miesiąc dostarczał dwa tuczniki na zakładową stołówkę. W 1984 r. J. K. nabył dzierżawioną ziemię na własność i dalej prowadził gospodarstwo rolne. W 1982 r. J. K. nie opłacał składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Od 1 stycznia 1983 r. ubezpieczony zaczął odprowadzać składki na ubezpieczenie społeczne.

Od 4 października 1995 r. do 29 września 2010 r. ubezpieczony pozostawał zatrudniony w przedsiębiorstwie (...) S.A. w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku dozorca. Od 1 października 2010 r. do 9 lutego 2014 r. J. K. pozostawał zatrudniony na tożsamym stanowisku i warunkach w spółce (...) sp. z o.o. Dnia 29 stycznia 2014 r. strony podpisały porozumienie, mocą którego umowa o pracę ulegała rozwiązaniu z dniem 9 lutego 2014 r. Przyczyną rozwiązania umowy była likwidacja stanowiska pracy ubezpieczonego. J. K. został zarejestrowany jako osoba bezrobotna od dnia 10 lutego 2014 r. i nadal posiada ten status, od 18 lutego 2014 r. pobierał zasiłek dla bezrobotnych. Na dzień 18 sierpnia 2014 r. okres pobierania zasiłku wynosił 181 dni. W okresie pobierania zasiłku ubezpieczony nie otrzymał żadnych ofert pracy.

Dnia 25 sierpnia 2014 r. – 7 dni po wydaniu przez Powiatowy Urząd Pracy zaświadczenia o pobieraniu zasiłku dla bezrobotnych przez okres 6 miesięcy – J. K. złożył wniosek o przyznanie mu prawa do świadczenia przedemerytalnego. Decyzją z 3 października 2014 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do tego świadczenia. Wskazał, że nie zaliczył J. K. okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 1.01.1973 r. do 6.10.1976 r. z uwagi na brak dokumentacji udowadniającej taką pracę.

Stan faktyczny został przez Sąd Okręgowy ustalony w oparciu o okoliczności bezsporne, dowody z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy oraz zawartych w aktach organu rentowego, dowody z zeznań świadków G. T., H. B., K. B., T. L. oraz depozycji samego ubezpieczonego.

Dowody z dokumentów urzędowych korzystały z domniemania określonego w art. 244 k.p.c., a dokumenty prywatne z domniemania wynikającego z art. 245 k.p.c., które nie były podważane w toku procesu przez żadną ze stron.

Sąd uznał zeznania wszystkich świadków, jak również ubezpieczonego za dowody wiarygodne. Świadkowie zgodnie wskazywali, że J. K. pracował w gospodarstwie rolnym rodziców. Widzieli jak przed pójściem do szkoły i po szkole zajmował się gospodarstwem, K. B. niejednokrotnie pomagał mu w założeniu uprzęży na konia. Co warte podkreślenia, świadkowie, jako sąsiedzi rodziny K., często korzystali z ich pomocy, jak również sami ją oferowali. Zjawiskiem

normalnym w tamtych czasach - jak również i obecnie, choć w nieco mniejszym zakresie – była pomoc świadczona sobie wzajemnie przez sąsiadów. Mieli oni więc sposobność zaobserwować fakt wykonywania prac przez J. K. na ziemi dzierżawionej przez jego rodziców. H. B. podała, że widziała ubezpieczonego przy wszystkich pracach rolnych, jej mąż natomiast potwierdził wykonywanie pracy w gospodarstwie przez ubezpieczonego zarówno rano jak i po powrocie ze szkoły. T. L. odwiedzając siostrę ubezpieczonego w M. również była świadkiem wykonywania czynności gospodarskich przez J. K., potwierdziła ponadto fakt prowadzenia tuczarni przez J. K. w latach 80. Zeznania świadków korespondowały ze sobą, zeznawali oni w sposób spontaniczny, ich depozycje nie były wyuczone, starali się przekazać wiadomości, które posiadali, niektórych faktów nie byli pewni, co tym bardziej potwierdzało ich prawdomówność. Również relacja J. K. zasługiwała na walor wiarygodności. Jego depozycje korespondowały z zeznaniami świadków oraz przedstawioną w toku procesu dokumentacją.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 5 u.ś.p. prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy z 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn. Ponadto, jak stanowi dalej ustęp 3 wskazanego przepisu świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ustępie 1 po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna,
- 2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych, nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych,
- 3) złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Zgodnie z art. 2 ust 3 u.ś.p. za okres uprawniający do emerytury, o którym mowa w ust. 1, uważa się okres ustalony zgodnie z przepisami art. 5–9, art. 10 ust. 1 oraz art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.).

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że z ubezpieczonym rozwiązano stosunek pracy, który trwał dłużej aniżeli 6 miesięcy, z przyczyn dotyczących pracodawcy, oraz że pobierał on przez wymagany okres czasu zasiłek dla bezrobotnych, nie otrzymawszy w tym czasie żadnej oferty pracy. Złożył również w terminie 30 dni, od wydania przez Powiatowy Urząd Pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych, wniosek o przyznanie mu prawa do świadczenia przedemerytalnego. Osłą sporu w niniejszej sprawie było ustalenie czy ubezpieczony rzeczywiście pracował w gospodarstwie swoich rodziców w wymiarze przynajmniej czterech godzin dziennie w okresie od osiągnięcia 16 roku życia do 4 października 1976 r. i czy ten okres winien podlegać zaliczeniu na poczet brakującego stażu ubezpieczeniowego. Konieczne było również ustalenie, kiedy ubezpieczony rozpoczął prowadzenie tuczarni wydierżawionej mu wraz z gruntami ornymi i przez jaki okres w 1982 r. miało to miejsce.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 1 i 3 u.e.r. przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również – traktując je jak okresy składkowe – okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki oraz przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7 tej ustawy, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu. W judykaturze wykształcił się pogląd, że o uwzględnieniu przy ustalaniu prawa do świadczeń emerytalno-rentowych okresów pracy w gospodarstwie rolnym sprzed objęcia rolników obowiązkiem opłacania składki na rolnicze ubezpieczenie społeczne domowników (tj. przed dniem 1 stycznia 1983 r.) przesądza wystąpienie dwóch okoliczności: po pierwsze - wykonywanie czynności rolniczych powinno odbywać się zgodnie z warunkami określonymi w definicji legalnej „domownika” z art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu

społecznym rolników (Dz. U. z 1998r nr 7, póź. 25 ze zm. zwana dalej u.s.r.) i po drugie - czynności te muszą być wykonywane w wymiarze nie niższym niż połowa ustawowego czasu pracy, tj. minimum 4 godziny dziennie. Stanowisko takie wyrażone zostało w uzasadnieniach do wyroków Sądu Najwyższego m.in. z 03.07.2001 r. w sprawie II UKN 466/00 (OSNPUSiSP 2003, nr 7, poz. 186), z 27.06.2000 r. w sprawie II UKN 612/99 (OSNAPiUS 2002, nr 1, poz. 21), z 12.05.2000 r. w sprawie II UKN 538/99 (OSNAPiUS 2001, nr 21, poz. 651), z 10.05.2000 r. w sprawie II UKN 535/99 (OSNAPiUS 2001, nr 21, poz. 650), z 03.12.1999 r. w sprawie II UKN 235/99 (OSNAPiUS 2001, nr 7, poz. 236), z 19.12.2000 r. II UKN 155/00 (OSNP z 2002r., nr 16, poz. 394).

Wskazać nadto należy, iż w myśl art. 6 u.s.r. ilekroć w ustawie jest mowa o:

1. rolniku - rozumie się pełnoletnią osobę fizyczną, zamieszkuje i prowadzącą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, osobiście i na własny rachunek, działalność rolniczą w pozostającym w jej posiadaniu gospodarstwie rolnym, w tym również w ramach grupy producentów rolnych, a także osobę, która przeznaczyła grunty prowadzonego przez siebie gospodarstwa rolnego do zalesienia;

2. domownikowi - rozumie się osobę bliską rolnikowi, która:

a. ukończyła 16 lat,

b. pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa rolnego albo w bliskim sąsiedztwie,

c. stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy;

Definicja gospodarstwa rolnego na potrzeby prawa cywilnego, wskazana była w § 2 ust 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 listopada 1964 r. w sprawie przenoszenia własności nieruchomości rolnych, znoszenia współwłasności takich nieruchomości oraz dziedziczenia gospodarstw rolnych (t.j. Dz. U. z 1972 r., Nr 31, poz. 215, ze zm. Stanowił on, że za gospodarstwo rolne uważa się wszystkie należące do tej samej osoby (osób) nieruchomości rolne, jeżeli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą wraz z budynkami, urządzeniami, inwentarzem żywym i martwym, zapasami oraz prawami i obowiązkami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego. Z kolei w § 1 ust 1 wskazana została definicja nieruchomości rolnej, wedle której nieruchomość uważa się za rolną, jeżeli jest lub może być użytkowana na cele produkcji rolnej, nie wyłączając produkcji ogrodniczej, sadowniczej i rybnej. Nie uważa się za nieruchomość rolną nieruchomości należących do tej samej osoby lub osób, jeżeli ich łączny obszar nie przekracza 0,5 ha (§ 1 ust 3 rozporządzenia).

Zgodnie z przytoczonymi powyżej definicjami rolnika i gospodarstwa rolnego nie było wątpliwości, że rodzice ubezpieczonego posiadali status rolników i prowadzili gospodarstwo rolne. Świadcowie byli pewni w swoich wypowiedziach, co do pracy ubezpieczonego w gospodarstwie dzierżawionym przez rodziców. Jak już wcześniej zostało wspomniane, sąd nie powziął wątpliwości co do prawdziwości ich depozycji. Rodzina J. K. składała się z dwojga rodziców, jego samego oraz dwóch sióstr, jednej starszej, drugiej młodszej. Ojciec ubezpieczonego pracował w kółku rolniczym. Niewątpliwie nie dałby rady, w sposób prawidłowy, wykonać wszystkich prac związanych z prowadzeniem gospodarstwa rolnego jednocześnie pracując zawodowo w pełnym wymiarze czasu pracy. Konstatacja H. B., że „na gospodarce pracował wnioskodawca z matką” wydaje się więc w pełni wiarygodna. Nawet niewielkie gospodarstwo rolne, jeżeli wiąże się z posiadaniem inwentarza żywego, generuje pracę dla przynajmniej dwóch osób. Jako że W. K. (1) nie był w stanie wykonać wszystkich prac, naturalnym było, że zastępował go jedyny syn. Starsza siostra ubezpieczonego uczyła się w spornym okresie w technikum chemicznym w T.. Po powrocie z zajęć zajmowała się domem i młodszą siostrą, która była zbyt młoda, by móc partycypować w pracach gospodarskich. W gospodarstwie rodziny K. wykształcił się więc podział ról, w którym wnioskodawca wraz z matką zajmowali się codziennymi pracami gospodarskimi, starsza córka dbała o dom, a głowa rodziny pracowała zarobkowo. Bez wątpienia W. K. również wykonywał prace gospodarskie, czy to po powrocie z pracy, czy też w dni od niej wolne, jednakże główny ciężar gospodarowania spoczywał właśnie na ubezpieczonym i jego matce. Zważywszy na zakres obowiązków wnioskodawcy, jako zgodne ze wskazaniami logiki i doświadczenia życiowego należało więc ocenić słowa, że jego

praca w gospodarstwie rolnym wynosiła dziennie około 5 godzin. Musiał on zajmować się zwierzętami gospodarskimi, wraz z matką przygotowywał im paszę, zajmował się ich oporządzaniem. Niewątpliwie liczba godzin pracy ulegała zwiększeniu poza okresem zimowym, w związku z intensyfikacją prac polowych. Jednocześnie ubezpieczony miał wystarczającą ilość czasu, aby móc odrobić lekcje, czy przygotować się na zajęcia. Nie należy również zapominać, że dwa dni w tygodniu ubezpieczony odbywał praktyki, które dzięki stosownym znajomościom, mógł mieć miejsce w gospodarstwie rodziców, jako że były one związane z prowadzeniem prac gospodarskich.

J. K. spełniał wymogi określenia go mianem domownika w rozumieniu art. 6 pkt 2 u.s.r., z dowodów zgromadzonych w sprawie wynikało ponadto, że jego praca w gospodarstwie rodziców wynosiła przynajmniej 4 godziny dziennie. Możliwe było więc zaliczenie wnioskodawcy brakujących okresów stażu ubezpieczeniowego za lata przepracowane w gospodarstwie rolnym rodziców w okresie od ukończenia przez niego 16 roku życia – 9 stycznia 1974 r. do momentu rozpoczęcia pracy zawodowej - 5 października 1976 r., czyli 2 lata, 8 miesięcy i 27 dni. W połączeniu z okresem stażu ubezpieczeniowego niespornego w ocenie ZUS, dawało to okres 39 lat, 4 miesięcy i 15 dni, czyli niewystarczający do zastosowania art. 2 ust. 5 u.ś.p.

Ubezpieczony oprócz okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców powoływał się również na okoliczność hodowli tuczników od 28 kwietnia do końca 1982 r., uznając, że okres ten winien być zaliczony do stażu ubezpieczeniowego. Jednocześnie z dokumentacji uzyskanej z KRUS wynikało, że J. K. objęty został ubezpieczeniem społecznym rolników od 1 stycznia 1983 r. Wnioskodawca zapytany na rozprawie dlaczego nie opłacał za okres 1982 r. składek na ubezpieczenie wskazał, że pracownicy Urzędu Gminy nie chcieli ich od niego przyjąć, dopiero w 1983 r. zezwolili na dokonywanie wpłat.

Przed przejściem do dalszych rozważań, należy poczynić kilka uwag natury teoretycznej. Obowiązek opłacania przez rolników indywidualnych składek na ubezpieczenie społeczne został wprowadzony ustawą z dnia 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (Dz. U. z 1977 r. Nr 32, poz. 140). Obowiązek ten utrzymały następnie wszystkie późniejsze ustawy dotyczące ubezpieczenia społecznego rolników, rozszerzając go od 1983 r. na domowników. Przepis art. 40 ustawy z dnia 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin stanowił, że rolnik, który rozpoczął prowadzenie gospodarstwa rolnego przed ukończeniem 35 lat życia, był zwolniony od obowiązku opłacania składki przez okres pierwszych 5 lat gospodarowania. Przepis ten obowiązywał w okresie od 1 stycznia 1978 roku do 31 grudnia 1982 roku. Wraz z wejściem w życie 1 stycznia 1983 r. ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz.U. z 1982 r. Nr 40, poz. 268) ustawa z 27 października 1977 r. została derogowana. Wskazana ustawa z 27 października 1977 r. określała jako rolnika: właściciela lub posiadacza gospodarstwa rolnego o powierzchni powyżej 0,5 ha gruntów rolnych i leśnych, który nie jest objęty ubezpieczeniem społecznym na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin (art. 75 ust 1 pkt 1 ustawy). Zgodnie z § 30 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 1977 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin zaopatrzenie emerytalne obejmowało rolników, którzy wytwarzali w swoich gospodarstwach rolnych i sprzedawali jednostkom gospodarki uspołecznionej produkty rolne o wartości nie mniejszej niż 15 000 zł rocznie. W razie niespełnienia tych warunków zwracano im wpłacone składki na ubezpieczenie. W myśl §5 rozporządzenia bank spółdzielczy, po ustaleniu wartości produktów rolnych sprzedanych przez rolnika jednostkom gospodarki uspołecznionej w danym roku, uzgadniał ją z rolnikiem i dokonywał odpowiedniego wpisu w ewidencji sprzedanych produktów rolnych oraz w książeczce ewidencji sprzedanych produktów wystawionej rolnikowi przez bank, zwanej dalej "książeczką sprzedaży". Wskazaną w przepisie książeczkę przedłożył na rozprawie w dniu 26 marca 2015 r. ubezpieczony.

Z dokumentacji przedłożonej przez ubezpieczonego w toku postępowania wynikało, że już w lutym 1982 r. dyrektor (...) w G. dążył do przekazania J. K. budynków gospodarskich składających się na dawne Zespołowe Gospodarstwo Rolne w L. wraz z ziemią orną, w celu umożliwienia prowadzenia przez wnioskodawcę hodowli tuczników. Zgodnie z informacją z 16 marca 1982 r. wystosowaną przez Naczelnika Gminy L., J. K. uzyskał prawo do rozpoczęcia prac polowych na określonych w notatce gruntach. Podczas przesłuchania wnioskodawca wskazał, że już marcu rozpoczął

prace polowe, pozostawał wtedy jeszcze w stosunku pracy z (...) w G.. Należy podkreślić, że na przełomie marca i kwietnia wykonywane są liczne prace związane z przygotowaniem do zasiewu zbóż jarych, czy innych upraw. Decyzja o zezwoleniu na dokonanie stosownych prac nie była więc jedynie urzędniczym wymogiem, a niewątpliwie pociągała za sobą rzeczywiste wykonywanie tych prac przez ubezpieczonego. W związku z powyższym uzasadnione jest twierdzenie, że J. K. już w marcu objął w posiadanie grunty po dawnym Zespołowym Gospodarstwie Rolnym i rozpoczął wykonywanie na nich prac, nawet przed spisaniem umowy dzierżawy. Posiadanie to stan faktyczny wyrażający się w fizycznym władaniu rzeczą - corpus, któremu towarzyszy zamiar (animus) wykonywania tego władztwa dla siebie (Ciszewski Jerzy, Kodeks cywilny. Komentarz, wyd. II, komentarz do art. 336, teza 1). Nie było wątpliwości, że wraz z uzyskaniem zgody na wykonywanie prac polowych ubezpieczony zawładnął gruntami rolnymi, a mając na względzie planowaną umowę dzierżawy było to władztwo nacechowane elementami podmiotowymi charakterystycznymi dla posiadania zależnego. Już w tym momencie J. K. zachowywał się jak dzierżawca.

Grunty powyższe, wraz z budynkami tuczarni, tworzyły zorganizowaną całość gospodarczą ukierunkowaną na hodowlę tuczników. Co za tym idzie możliwe było nadanie tym nieruchomościom miana gospodarstwa rolnego zgodnie z definicją wyrażoną w § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 listopada 1964 r. w sprawie przenoszenia własności nieruchomości rolnych, znoszenia współwłasności takich nieruchomości oraz dziedziczenia gospodarstw rolnych. Jako że posiadane przez ubezpieczonego gospodarstwo przekraczało ono areal 0,5 ha, możliwe było uznanie J. K. za rolnika (art. 75 ust. 1 pkt 1 ustawy z 27 października 1977 r.). Wnioskodawca posiadał ponadto książeczkę sprzedaży produktów rolnych wydawaną rolnikom, poza tym nie zmieniając charakteru działalności, w 1983 r. został zobowiązany do odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne rolników.

Na tym etapie uzasadnienia wyjaśnienia wymaga dlaczego J. K. w 1982 r. nie odprowadzał składek na ubezpieczenie społeczne rolników. J. K., z uwagi na swój młody wiek (35 lat ukończył dopiero w dniu 9 stycznia 1993 r.) korzystał z przewidzianego przepisem art. 40 ustawy z 27 października 1977 r. ustawowego zwolnienia z obowiązku opłacania składki przez okres pierwszych 5 lat gospodarowania. Zgodnie z poglądem wyrażonym w orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2003 r. (II UK 51/02, LEX nr 78669), podzielonym następnie w wyroku z dnia 19 marca 2010 r. (II UK 249/09, LEX nr 599773) okresem składkowym, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1 u.e.r. jest okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników na podstawie ustawy z dnia 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin, w którym rolnik z mocy art. 40 tej ustawy był zwolniony z obowiązku opłacania składki. Rolnika zwolnionego z obowiązku opłacania składki należało więc przy obliczaniu stażu ubezpieczeniowego traktować jak osobę, za którą składki zostały opłacone. Wyjaśnia to niezrozumiałe dla ubezpieczonego zachowanie urzędników, którzy nie dopuszczali do opłacania przez niego składek w 1982 r. W dniu 1 stycznia 1983 r., wraz z wejściem w życie ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin, uchylona została podstawa zwalniająca wnioskodawcę od obowiązku opłacania składek, a nowa ustawa takowego zwolnienia nie przewidywała. Ubezpieczony od 1983 r. objęty został więc obowiązkiem uiszczania składek na ubezpieczenie społeczne rolników.

Podsumowując, okres od marca do grudnia 1982 r. mógł być wykorzystany w zakresie niezbędnym do uzupełnienia stażu ubezpieczeniowego J. K., jak stanowi art. 10 u.e.r. Jako że do 28 kwietnia 1982 r. łączył ubezpieczonego z (...) w G. stosunek pracy, okres uzupełniający mógł być wzięty pod uwagę dopiero od dnia następnego (29 kwietnia 1982 r.) do 31 grudnia 1982 r. – 8 miesięcy i 3 dni.

Zestawienie okresów pracy w gospodarstwie rolnym rodziców (2 lata, 8 miesięcy i 27 dni), prowadzenia tuczarni na dzierżawionych gruntach w 1982 r. (8 miesięcy i 3 dni) oraz okresów bezspornych wyliczonych przez ZUS dawało sumę okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze 40 lat i 18 dni. J. K. osiągnął więc wymagany 40-letni staż ubezpieczeniowy.

Mając na uwadze powyższe sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc w zw. z art. 2 ust. 1 pkt 5 zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał J. K. prawo do świadczenia przedemerytalnego poczynając od dnia 25 sierpnia 2014 r. Jednocześnie sąd orzekł o braku podstaw do stwierdzenia odpowiedzialności ZUS za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do ustalenia prawa do emerytury (art. 118 ust. 1a u.e.r.), albowiem ubezpieczony w toku sprawy przedstawił nowe

dowody, które nie były znane wcześniej organowi rentowemu, a które rzutowały na sposób rozstrzygnięcia kwestii spornych.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył apelacja Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. zarzucając mu naruszenie następujących przepisów prawa materialnego:

- art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z 30.04.2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 170) w związku z art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.) poprzez uwzględnienie do okresu uprawniającego do emerytury okresu dzierżawy przez wnioskodawcę tuczami od (...) w G. **od 28.04.1982 r. do 31.12.1982 r.**,
- art. 7 ust. 1 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych poprzez przyznanie wnioskodawcy prawa do świadczenia przedemerytalnego **od 25.08.2014 r.**, a więc od dnia złożenia wniosku, nie zaś od dnia następnego po jego złożeniu.

W oparciu o te zarzuty organ rentowy żądał zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia odwołania. W uzasadnieniu apelacji skarżący wskazał, że zgodnie z przepisem art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach (...), przy ustalaniu prawa do emerytury uwzględnia się również, traktując je jak okresy składkowe, okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki. Natomiast z dokumentacji pozyskanej przez Sąd z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wynika, że objęcie pana K. ubezpieczeniem społecznym rolników nastąpiło dopiero **od 1.01.1983 r.** Nawet jeśli wnioskodawca korzystał wcześniej z przywileju polegającego na zwolnieniu z opłacania składek przez okres pierwszych pięciu lat gospodarowania, o ile prowadzenie gospodarstwa rolnego rozpoczął przed 35 rokiem życia, to przecież okoliczność ta nie została w niniejszym postępowaniu udokumentowana przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, która winna wskazać datę zgłoszenia do ubezpieczenia rolniczego, okresu opłacania składek z tego tytułu i okresu, za który ubezpieczony był zwolniony z opłacania składek. Wnioskodawca nie przedstawił przecież żadnych dokumentów, z których wynikałoby, że podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników z tytułu dzierżawy tuczami od (...) w G., pomimo że podleganie ubezpieczeniu nie wyklucza wspomnianego już okresowego zwolnienia z obowiązku opłacania składek. W niniejszej sprawie oznacza to, że jedyną podstawą uznania, że wnioskodawca udowodnił posiadanie okresu uprawniającego do emerytury w ilości wynoszącej co najmniej 40 lat, jest zeznanie samego wnioskodawcy, który nie tylko nie przedstawił żadnych dokumentów związanych z ubezpieczeniem z tytułu rzeczonyj dzierżawy, lecz nie udostępnił również jakiegokolwiek materiału dowodowego w postaci dotyczącej tej dzierżawy dokumentacji. Co więcej, wniosek o uwzględnienie okresu dzierżawy jako okresu uzupełniającego udowodniony przezeń staż ubezpieczeniowy wnioskodawca sformułował dopiero na etapie postępowania sądowego. Wcześniej, a więc w toku postępowania przed organem rentowym, pan K. domagał się jedynie uznania okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców, którego uwzględnienie przez Sąd 1 instancji nie okazało się jednak wystarczające dla nabycia przezeń prawa do spornego świadczenia. Wydaje się, że kwestia ewentualnego uwzględnienia okresu dzierżawy tuczami od (...) w G., winna być wpierv przedmiotem postępowania administracyjnego, jednak w okresie poprzedzającym wydanie zaskarżonej decyzji z 3.10.2014 r. wnioskodawca podobnych roszczeń nie formułował. Niezależnie od powyższego zwrócić należy uwagę na treść przepisy art. 7 ust. 1 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, zgodnie z którym prawo do świadczenia ustala się na wniosek osoby zainteresowanej, od dnia następnego po dniu złożenia wniosku. Skoro odwołujący zgłosił wniosek w dniu 25.08.2014 r., to ewentualne prawo do spornego świadczenia może nabyć od dnia następnego, tzn. od dnia 26.08.2014 r.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja organu rentowego okazała się co do zasady nieuzasadniona, słuszny był jedynie zarzut błędnego określenia daty początkowej prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Sąd Okręgowy dokonał bardzo wnikliwych i prawidłowych ustaleń na podstawie których wydał trafne, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie, które w sposób niezwykle szczegółowy uzasadnił. Sąd Apelacyjny akceptuje ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji i wskazaną przez ten Sąd podstawę prawną rozstrzygnięcia zatem nie zachodzi

konieczność ich powtarzania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1998 r. II CKN 923/97, OSNC 1999/3/60).

Spór w przedmiotowej sprawie koncentrował się na kwestii, czy przeprowadzone w niniejszej sprawie dowody dały podstawy do przyjęcia, że zaistniała określona w art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. z 2004 roku Nr 120, poz. 1252 ze zm.) przesłanka do ustalenia J. K. (1) prawa do świadczenia przedemerytalnego w postaci posiadania okresu uprawniającego do emerytury, wynoszącego co najmniej 40 lat dla mężczyzn.

Dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy istotna była ocena, czy podlega zaliczeniu, jako okres składkowy do okresów uprawniających do emerytury, wymaganych do ustalenia prawa do świadczenia przedemerytalnego, w zakresie niezbędnym do ich uzupełnienia, okres pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym rodziców po ukończeniu 16 roku życia od dnia 9 stycznia 1974 r. do dnia 5 października 1976 r. oraz okres prowadzenia gospodarstwa rolnego od dnia 29 kwietnia 1982 r. do dnia 31 grudnia 1982 r.

Bez zaliczenia powyższych okresów pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym rodziców i prowadzonym przez niego na dzierżawionych gruntach, jego okres uprawniający do emerytury wynosi bowiem jedynie 36 lat, 7 miesięcy i 18 dni, a zatem mniej, aniżeli wymagany okres 40 lat dla mężczyzn.

Na etapie postępowania apelacyjnego organ rentowy nie kwestionował już zaliczenia przez Sąd Okręgowy wskazanego okresu pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym rodziców do okresów uprawniających do emerytury, wymaganych do ustalenia prawa do świadczenia przedemerytalnego, w zakresie niezbędnym do ich uzupełnienia. Kwestionował natomiast zaliczenie okresu dzierżawy gospodarstwa rolnego przez wnioskodawcę oraz datę przyznania prawa do świadczenia przedemerytalnego. Sąd Apelacyjny, jak już wcześniej wskazano podzielił ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego w zakresie pracy ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym rodziców i uznał za uzasadnione zaliczenie tego okresu do okresu uprawniającego do emerytury. Odnosząc się do zarzutów apelacyjnych, Sąd odwoławczy dokonał oceny zgromadzonego materiału dowodowego w zakresie prowadzenia gospodarstwa rolnego przez wnioskodawcę na dzierżawionych gruntach w okresie od dnia 29 kwietnia 1982 r. do dnia 31 grudnia 1982 r. W szczególności wskazać należy, iż wbrew treści apelacji, ubezpieczony wykazywał ten okres już na etapie postępowania administracyjnego i organ rentowy miał możliwość odniesienia się do dowodów przedstawionych przez J. K., czego jednak nie uczynił ani w zaskarżonej decyzji, ani też w odpowiedzi na odwołanie. We wniosku o przyznanie prawa do świadczenia przedemerytalnego J. K. podał, że 28 kwietnia 1982 r. do dnia 31 grudnia 1982 r. uprawiał dzierżawione grunty. Do wniosku, na tę okoliczność, dołączył własne oświadczenie o pracy rolniczej (k. 19 akt ZUS), zeznania świadków T. L. (2) i J. R. (k.20-21 akt ZUS), zezwolenie na rozpoczęcie prac polowych wystawione min. dla J. K. przez Urząd Gminy w L. dnia 16 marca 1982 r., zaświadczenie tego urzędu z dnia 29 marca 2011 r. dotyczące opłaty podatku rolnego zawierające informację o przechowywaniu dokumentów w postaci rejestrów podatkowych, ewidencji i wykazów jedynie za okres 10 lat (k. 23 akt ZUS), postanowienie Wójta Gminy L. z dnia 7 maja 2013 r. odmawiające wydania zaświadczenia o wysokości odprowadzanych składek na ubezpieczenie społeczne rolników za okres od 1 marca 1982 r. do 31 grudnia 1982 r. z uwagi na brak dokumentów potwierdzających tę okoliczność (k. 24 akt ZUS), pismo Spółdzielni Kółek Rolniczych w G. z dnia 24 lutego 1982 r. skierowane do Naczelnika Gminy L. dotyczące sprzedaży gruntów po zlikwidowanym Zespołowym Gospodarstwie Rolnym w L., z którego wynikało min., że J. K. (1), posiadający kwalifikacje do prowadzenia gospodarstwa rolnego, wyraził zgodę na dzierżawę budynków będących własnością (...) oraz dostarczanie określonej ilości tuczników dla potrzeb socjalnych (...) (k.25-26), Zarządzenie Dyrektora (...) w G. z dnia 22 marca 1982 r. w sprawie przekazania gospodarstwa zakładowego -w postaci tuczarni- w dzierżawę J. K. (1) (k. 27-28), umowę dzierżawy zawartą 27 maja 1982 r. pomiędzy Naczelnikiem Gminy L. a J. K. (1), na mocy której ubezpieczony stał się dzierżawcą gruntów rolnych o pow. 15,65 ha (k. 29 akt ZUS) i kolejną zawartą między tymi samymi stronami i dotyczącą tych samych gruntów zawartą 28 sierpnia 1982 r. na dłuższy okres (k. 30 akt ZUS). Zatem kserokopie w/w dokumentów dołączone przez ubezpieczonego do pisma procesowego z dnia 17 grudnia 2014 r. nie były nowymi dowodami w sprawie. Dokumenty te wraz z zeznaniami ubezpieczonego jednoznacznie potwierdzają, iż mimo formalnego zawarcia umowy dzierżawy w terminie późniejszym, faktycznie już w miesiącu marcu 1982 r. doszło do wydania przez Urząd Gminy w L. gruntów rolnych i tuczarni wraz z inwentarzem

i paszami. Wiarygodne były zeznania ubezpieczonego, iż rozpoczął on prowadzenie gospodarstwa rolnego w marcu 1982 r. Dodatkowo okoliczność tę potwierdza fakt rozwiązania przez ubezpieczonego, z jego inicjatywy, stosunku pracy łączącego go z Wojewódzkim Zakładem (...) w L. (k. 39 akt ZUS). Przekazanie tuczarni wraz z żywym inwentarzem wymagało od J. K. podjęcia natychmiastowych działań zabezpieczających chów i zagwarantowanie pasz poprzez dokonanie odpowiednich zasiewów po uprzednim przygotowaniu gruntów rolnych. Z książeczki sprzedaży produktów rolnych, którą ubezpieczony złożył do akt sprawy przed Sądem Okręgowym, wynikało, że sprzedaż w 1982r. nie odbiegała znacząco od sprzedaży z 1983 r. i wynosiła odpowiednio 676.884 zł w 1982 r. i 975.051 zł w 1983 r. Okoliczność ta również potwierdza rozpoczęcie prowadzenia przez ubezpieczonego gospodarstwa rolnego wiosną 1982 r. Odnosząc się do zarzutu zawartego w apelacji, a dotyczącego konieczności wykazania przez zaświadczenie KRUS, okresu ubezpieczenia rolniczego w tym zwolnienia z opłacania składek, wskazać należy, iż Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego powołana została do życia w 1991 r., a zatem nie mogła poświadczyć zwolnienia z opłacania składek na ubezpieczenie rolnicze w 1982 r., zaś Urząd Gminy L. potwierdził brak dokumentów ubezpieczeniowych.

Z opisanych względów Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia faktyczne i rozważania prawne dokonane przez Sąd I instancji w zakresie zaliczenia okresu prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego przez J. K.. Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej, przy ustalaniu prawa do emerytury uwzględnia się okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki. Oznacza to, że podlega uwzględnieniu okres ubezpieczenia społecznego rolnika, który wywiązał się z obowiązku składkowego przewidzianego w przepisach obowiązujących w okresie, w którym przypada to ubezpieczenie. Zawarte w art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach odesłanie do odrębnych przepisów należy rozumieć jako warunek wywiązania się z obowiązku nałożonego przez te przepisy na rolnika podlegającego ubezpieczeniu. Nie można uznać w konsekwencji, że nie wywiązała się z tego obowiązku taka osoba, która na mocy szczególnego przepisu była zwolniona od składki na ubezpieczenie społeczne. Zatem okresem składkowym, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej, jest okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników na podstawie ustawy z dnia 27 października 1977 r o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin, w którym rolnik z mocy art. 40 tej ustawy był zwolniony z obowiązku opłacania składki. Ubezpieczony potwierdził brak przyjmowania składek na ubezpieczenie rolnicze przez Urząd Gminy, co prowadzi do uznania, że w jego sytuacji zastosowanie znalazł art. 40 ustawy z dnia 27 października 1977 r o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin. Obecnie brak dokumentów poświadczających tę okoliczność, co w ustalonym stanie faktycznym, bezsprzecznie potwierdzającym prowadzenie gospodarstwa rolnego, nie może dyskredytować twierdzeń wnioskodawcy.

Zasadne było zatem uznanie, że ubezpieczony spełnia przesłanki określone w art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z 30 kwietnia 2004r. o świadczeniach przedemerytalnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013r., poz. 170), gdyż do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia, w którym był zatrudniony przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury wynoszący co najmniej 40 lat dla mężczyzn. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wynika nadto, że skarżący przez ponad 180 dni, pobierał zasiłek dla bezrobotnych.

Rację miał jednak apelujący, iż zgodnie z treścią art. 7 ust.1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych, prawo do świadczenia przedemerytalnego ustala się na wniosek osoby zainteresowanej, od następnego dnia po dniu złożenia wniosku. Mając zatem na uwadze, iż wniosek o świadczenie przedemerytalne J. K. złożył 25 sierpnia 2014 r., prawo do świadczenia powinno być przyznane od 26 sierpnia 2014 r., dlatego na mocy art. 386 § 1 k.p.c. w tej części dokonano zmiany wyroku Sądu Okręgowego, a na mocy art. 385 k.p.c. oddalono apelację w pozostałym zakresie.

SSA Alicja Podlewska SSA Maciej Piankowski SSA Lucyna Ramlo